

Vejledning til evaluering af bestyrelsens viden og erfaring i skadesforsikringselskaber

Baggrund

Danske skadesforsikringselskaber stilles i disse år overfor en række udfordringer.

Blandt de væsentligste udfordringer er

- Den finansielle krise, som startede i 2008, og som fortsat giver store udfordringer i form af turbulente aktivmarkeder, der indebærer et behov for god risikoidentifikation samt god risikomåling og –styring
- Selskabernes håndtering og styring af forretningsmodel, risici og kapitalplan i praksis
- Den fremtidige intensivering af krav til selskaberne som følge af Solvens II.

Dette har understreget nødvendigheden af og behovet for, at bestyrelsen løbende overvejer, om den har den fornødne viden og erfaring til at forstå og agere i forhold til de risici, som virksomheden har påtaget sig og de udfordringer, som virksomheden står overfor.

Lovmæssige krav til bestyrelsens viden og erfaring

Den finansielle lovgivning stiller en række krav til ledelsen i de finansielle virksomheder. Der er således både individuelle og kollektive krav, der skal være opfyldt både ved indtræden i bestyrelsen og løbende i bestyrelsens arbejde.

De individuelle krav findes i lov om finansiel virksomhed i form af kravene til ledelsesmedlemmers egnethed og hæderlighed (fit & proper). Her stilles der bl.a. krav om, at hvert medlem af bestyrelsen i finansielle virksomheder skal have fyldestgørende erfaring for at bestride hvervet som bestyrelsesmedlem i den konkrete finansielle virksomhed.

De kollektive krav til bestyrelsen i skadesforsikringselskaber er bl.a. fastlagt i bekendtgørelse om ledelse og styring af forsikringselskaber og

tværgående pensionskasser (Ledelsesbekendtgørelsen), der har hjemmel i lov om finansiel virksomhed. Det er bestyrelsens hovedopgave at fastlægge de overordnede og strategiske rammer for virksomheden og dens aktiviteter.

Dette indebærer, at bestyrelsen skal beslutte virksomhedens forretningsmodel, herunder vurdere virksomhedens risikoprofil og kapitalgrundlag. På baggrund heraf skal bestyrelsen vedtage relevante politikker på de væsentlige områder samt fastsætte skriftlige retningslinjer for direktionens arbejde.

Det indebærer samtidig, at bestyrelsen har pligt til løbende at vurdere, om den samlede bestyrelse besidder den nødvendige viden og erfaring til at sikre en forsvarlig drift af virksomheden og håndtering af dens risici.

Den viden og erfaring, som bestyrelsen som minimum skal besidde, indebærer fx, at den skal være i stand til at udfordre direktionen, herunder stille relevante spørgsmål til direktionen og forholde sig kritisk til svarene.

Lovgivningen stiller også krav om, at bestyrelsen i størstedelen af de danske forsikringsselskaber mindst en gang årligt skal vurdere behovet for at etablere et revisionsudvalg. Ved vurderingen heraf skal bestyrelsen tage hensyn til virksomhedens kompleksitet.

Medlemmerne af revisionsudvalget skal være medlemmer af bestyrelsen i den virksomhed, hvor revisionsudvalget nedsættes.

Mindst et medlem af revisionsudvalget skal være uafhængig af virksomheden og have kvalifikationer indenfor regnskabsvæsen eller revision. Det uafhængige medlem skal kunne foretage en selvstændig vurdering af om virksomhedens regnskabsafklæggelse, interne kontrol, risikostyring og lovplichtige revision er tilrettelagt og gennemført på en hensigtsmæssig måde.

Ved siden af kravene i Ledelsesbekendtgørelsen og Revisionsudvalgsbekendtgørelsen har Komiteen for god selskabsledelse udstedt en række anbefalinger for god selskabsledelse, som retter sig mod danske virksomheder, som har aktier optaget til handel på et reguleret marked, herunder finansielle virksomheder. Anbefalingerne indeholder en række henstillinger vedrørende sammensætningen af bestyrelsen. Fx er der krav om, at bestyrelsen mindst en gang årligt beskriver hvilke kompetencer, som skal være til stede i bestyrelsen, for at denne kan løfte sine opgaver på betryggende vis. Det anbefales endvidere, at kompetencebeskrivelsen offentliggøres på virksomhedens hjemmeside. Anbefalingerne supplerer således kravene i Ledelsesbekendtgørelsen, men er ikke bindende for virksomhederne.

Det fremgår af EIOPA's foreløbige retningslinjer (level 3) til Artikel 42 (1a) i Solvens II direktivet, at den kollektive viden, kompetence og erfaring i bestyrelsen som minimum skal omfatte

- Markedskendskab
- Forståelse af forretningsmodel og strategi
- Ledelsessystemer
- Forståelse af finansiel og forsikringsmæssig rapportering
- Kendskab til centrale lovmæssige rammer for virksomheden.

Finanstilsynets forventninger til sammensætning af bestyrelsen

Denne vejledning beskriver Finanstilsynets forventninger til bestyrelsesarbejdet i skadesforsikringselskaber og skal betragtes som en konkretisering af Ledelsesbekendtgørelsens krav til bestyrelsens samlede viden og erfaring, der kan anvendes ved bestyrelsens løbende selvevaluering heraf.

Til brug herfor har Finanstilsynet udarbejdet vedlagte skema, der kan tjene som skabelon for bestyrelsens selvevaluering. Skemaet er tænkt anvendt som inspiration til, hvilke forhold bestyrelsen som minimum bør forholde sig til i evalueringen af dens kollektive viden og erfaring. Det er i den forbindelse vigtigt at understrege, at disse formelle krav skal medvirke til, at medlemmerne af bestyrelsen kan varetage rollen som den drivende kraft i virksomheden med det strategiske overblik og som det forum, der er i stand til at matche og udfordre direktionen

Første punkt i skemaet er en beskrivelse af forretningsmodellen. Når bestyrelsen skal foretage selvevalueringer, skal den tage udgangspunkt i virksomhedens forretningsmodel. Det er virksomhedens forretningsmodel, der er afgørende, for hvilken viden og erfaring der skal være til stede i bestyrelsen. Det er derfor bestyrelsens hovedopgave at få beskrevet forretningsmodellen så præcist som muligt. På denne måde skaber bestyrelsen et godt grundlag for at fastlægge kravene til medlemmernes viden og erfaring.

Vejledningen indeholder en række pejlemærker for, hvad der kræves af viden og erfaring i forhold til den konkrete forretningsmodel, som virksomheden har valgt. Vejledningen opregner en række elementer, som hvis de indgår i virksomhedens forretningsmodel, bør give bestyrelsen anledning til at overveje om bestyrelsen har den fornødne viden og erfaring til at håndtere de risici, der er forbundet med det enkelte element.

Som **andet punkt** i skemaet skal bestyrelsen beskrive hvilke risici, der er knyttet til forretningsmodellen. Her kan instituttet tage udgangspunkt i den årlige vurdering af instituttets risici, som kræves i Ledelsesbekendtgørelsen. Uanset produkttyper og den specifikke udformning af forretningsmodellen vil der være en række generelle træk, der vil skulle indgå som parameter i vurderingen:

I den forbindelse skal risici ved følgende punkter beskrives

- hovedaktiviteter (produkter, tjenesteydelser og investeringer)
- geografisk tilstedeværelse
- kundegrupper
- distribution
- outsourcing
- konkurrenceparametre
- vækst og indtjening

Som **tredje punkt** skal bestyrelsen beskrive den viden og erfaring, der er nødvendig i forhold til forretningsmodellen og de hermed forbundne risici. Udgangspunktet er, at jo simple forretningsmodellen er, og jo færre og jo mere overskuelige risici virksomheden er udsat for, desto mindre behov er der for at stille krav om, at bestyrelsen besidder særlig viden og erfaring.

Når bestyrelsen har besluttet forretningsmodellen og dermed hvilke forsikringsprodukter, den vil sælge, har den implicit taget stilling til de forsikringsmæssige risici, og dermed hvilken yderligere viden og erfaring bestyrelsen kollektivt skal besidde.

Uanset forretningsmodel må det forventes, at medlemmerne af bestyrelsen samlet set har den fornødne grundviden og erfaring om de lovgivningsmæssige rammer, herunder vedrørende kapitalkrav, om det produktmarked som virksomheden konkurrerer på og om ledelsessystemer og strategi.

Derudover vil der også – jf. de ovennævnte fællestræk på tværs af forretningsmodeller – efter Finanstilsynets opfattelse altid være behov for, at bestyrelsen sikrer sig, at det nødvendige, kollektive grundvidens- og erfaringsniveau i bestyrelsen er sikret vedrørende reassurance, herunder vurdering af konsekvenserne af den valgte dækning.

Det samme er gældende for bestyrelsens viden og erfaring med investeringer, så det sikres, at bestyrelsen er i stand til at fastsætte en investeringspolitik, der både tager højde for hensættelsernes varighed og kapitalgrundlaget.

Herudover kan den specifikke forretningsmodel i et skadesforsikrings-selskab indebære risici, der kræver yderligere særlig viden og erfaring.

Herunder nævnes en række eksempler på situationer, hvor bestyrelsen efter Finanstilsynets opfattelse bør sikre sig, at den fornødne relevante viden og erfaring er repræsenteret i bestyrelsen i forhold til de nævnte eksempler :

- Hvis et skadesforsikringssselskabs forretningsmodel indebærer, at det tegner langhalet forretning er der et øget krav til forståelsen af de særlige forhold, som langhalet forretning indebærer i forhold til fastsættelse af præmien, hensættelsespolitik, hensættelsernes størrelse, forpligtelsernes varighed og afløbsresultaternes bonitet.
- Det samme gælder, hvis et selskab udbyder forsikringer, som er kendetegnet ved, at de dækker flere år med præmiebetaling ved forsikringens start, f.eks. ejerskifteforsikring (proportionalitetsprincippet).
- Hvis virksomheden opgør sit risikobaserede kapitalkrav på basis af en intern model, bør der være et eller flere bestyrelsesmedlem(mer), der har generel statistisk viden og et kendskab til generelt anerkendte metoder på de områder, hvor selskabet anvender interne metoder.

Uanset forretningsmodel bør der i skadesforsikringsselskaber med en bruttopræmieindtægt på 4 mia. kr. og derover være et bestyrelsesmedlem med ledelseserfaring fra en anden relevant finansiel virksomhed. Baggrunden for dette krav er et ønske om at sikre, at bestyrelsen har den fornødne viden og erfaring til at forholde sig kritisk til direktionens arbejde og forslag. Det er Finanstilsynets opfattelse, at det er hensigtsmæssigt at have egentlig praktisk ledelseserfaring fra en anden relevant finansiel virksomhed, for at kunne forholde sig til de forhold og rammer, der er præmisserne for drift af en finansiel virksomhed i den nævnte størrelse.

Det skal understreges, at den krævede erfaring fra en anden finansiel virksomhed kan være opnået fra andre poster end som direktør, der er anmeldt i Erhvervsstyrelsen.. Således vil erfaring som fx vicedirektør eller reassurancechef også ud fra en konkret vurdering kunne opfylde kravet

I **punkt 4 og 5** omtales, at bestyrelsen skal redegøre for bestyrelsens nuværende og påkrævede viden og erfaring.

I **punkt 6** skal bestyrelserne beskrive, hvordan man vil tilvejebringe eventuelt manglende viden og erfaring eller tilpasse forretningsmodellen.

Det kan fx være ved at

- foreslå ændringer i bestyrelsen,
- undlade at gå ind på et forretningsområde, før bestyrelsen har tilvejebragt den nødvendige viden og erfaring,
- trække sig ud af et forretningsområde, hvor bestyrelsen ikke har tilstrækkelig viden og erfaring.

Det er Finanstilsynets opfattelse, at efteruddannelse vil være en egnet metode til at udbygge grundkompetencer. Der vil imidlertid være kompetencer, som medlemmerne af bestyrelsen ikke kan opnå gennem efteruddannelse. Eksempelvis i tilfælde hvor det er nødvendigt at besidde praktisk erfaring med et nærmere angivet marked.

Overvejelserne og drøftelserne vedrørende bestyrelsens selvevaluering skal foretages løbende og som minimum én gang årligt. Resultatet af selvevalueringen skal fremgå af bestyrelsesprotokollen.

Hvem retter kravene/forventningerne sig til?

Kravene retter sig til bestyrelsen i skadesforsikringsselskaber. Finansielle holdingselskaber er ikke omfattet af Ledelsesbekendtgørelsen og skal derfor ikke opfylde kravet om selvevaluering. På baggrund af erfaringerne med bestyrelsernes selvevaluering, vil Finanstilsynet på et senere tidspunkt overveje, om der skal stilles tilsvarende krav om selvevaluering til bestyrelsen i finansielle holdingselskaber.

Praksis for opfyldelse af kravene

Alle skadesforsikringsselskaber skal senest den 1. november 2012 indsende dokumentation til Finanstilsynet for, at bestyrelsen har opfyldt kravet om selvevaluering.

Finanstilsynet vil herefter foretage en undersøgelse af de indkomne selvevalueringer. Finder Finanstilsynet, at en evaluering er mangelfuld, vil tilsynet gå i dialog med virksomheden.

Hvis selvevalueringen viser, at bestyrelsen på et eller flere punkter mangler viden og/eller erfaring, og tager virksomheden ikke i forbindelse med den

førstkommende ordinære generalforsamling relevante skridt til enten at tilvejebringe den manglende viden og/eller erfaring eller at tilpasse forretningsmodellen, så bestyrelsen kan håndtere de risici, den indebærer, vil Finanstilsynet overveje egentlige tilsynsmæssige reaktioner.

Det skal understreges, at hvis Finanstilsynet benytter tilsynsreaktioner, så vil der ske høring af virksomheden, forinden der udstedes påbud eller risikoplysninger.

Både et påbud om at foretage en ny selvevaluering og en risikoplysning om, at bestyrelsen efter Finanstilsynets vurdering ikke har tilstrækkelig viden eller erfaring til at styre forretningsmodellens risici, vil blive medtaget i en redegørelse, som skal offentliggøres efter reglerne i Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle virksomheders pligt til at offentliggøre Finanstilsynets vurdering af virksomheden. Herved bliver virksomhedens ejerkreds gjort bekendt med tilsynets vurdering og får mulighed for at tage spørgsmålet om bestyrelsens sammensætning op på næste generalforsamling.

Hvis en bestyrelse vælger at sidde risikoplysninger om manglende viden eller erfaring overhørig, vil Finanstilsynet i yderste konsekvens kunne påbyde alle medlemmer i bestyrelsen, at de skal nedlægge deres hverv, idet de alle har udvist en uansvarlig adfærd, og dermed ikke længere lever op til kravet om egnethed og hæderlighed.

Finanstilsynet vil efter undersøgelsen af selvevalueringerne i 2012, fremover foretage stikprøveundersøgelser af skadesforsikringsselskabernes selvevalueringer, lige som tilsynet vil inddrage selvevalueringen som en fast del i inspektionsprogrammet.